

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

==== Izpitna pola 1 ====

Šolski esej (najmanj 700 besed)

Sobota, 24. avgust 2013 / 120 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi dva konceptna lista in dva ocenjevalna obrazca.

Priloga z izhodiščnim besedilom za razlagalni/interpretativni esej je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati naloge, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca). Svojo šifro vpišite tudi na konceptna lista.

Izpitna pola vsebuje navodila za razpravljalni in razlagalni/interpretativni esej. Eseg naj obsega najmanj 700 besed. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50.

V preglednici zaznamujte izbrani esej z "x".

1.	2.

Pišite **v izpitno polo** z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Pišite čitljivo in skladno s pravopisnimi pravili, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljiv esej bo ocenjen z 0 točkami. Osnutek eseja pišite na konceptna lista. Osnutek se pri ocenjevanju ne upošteva.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 1 prazno.

Priloga k izpitni poli 1 (M132-103-1-1)**Per Petterson: Konje krast (odlomek)**

Per Petterson: Konje krast. Maribor: Litera, 2012. 67–70.

Čutil sem, da stoji tam, toploto kože in sprano modrino obleke, in ker ni šla naravnost k čolnu, kot navadno, sedla vanj in prijela za vesla, sem bil prepričan, da se bo nekaj zgodilo, da je to znamenje, in pomislil sem, da bi moral poklicati očeta in ga prositi, naj neha s temi neumnostmi, v katere se je zapletel. Ampak nisem bil prepričan, da mu bo všeč, čeprav je večkrat upošteval moje mnenje, če sem imel povedati kaj pametnega, kar se je zgodilo pogosto. Obrnil sem se in pogledal Jonovo mamo, ki zdaj ni imela nič opraviti z Jonom, ali pa je morda imela, ampak bila je dve različni osebi in bila sva enako visoka in imela sva enako svetle lase po več tednih na pripekajočem soncu, ampak obraz, ki je bil še pravkar odprt, ja, skoraj gol, je bil zdaj zaprt, samo oči so dajale sanjav vtis, kakor da ni čisto tukaj, in gledala je isto, kot sem gledal jaz, nekaj večjega, o čemer nisem vedel nič, ampak razumel sem, da tudi ona noče reči ničesar, da bi ustavila oba možka, da lahko zaradi nje nadaljujeta in odločita o nečem, česar jaz nisem zaznal, enkrat za vselej, da morda hoče prav to. In to je bilo malo grozljivo. Ampak namesto da bi me to odbilo, sem pustil, da me je vsrkalo, kajti kaj naj bi sicer počel sam s sabo? Nisem imel kam iti, ne sam, tako da sem napravil en korak bliže in stal sem čisto ob njej, tako da se je moj bok dotikal njenega. Mislim, da ni takoj opazila, ampak jaz sem opazil, kot udarec v telo, in onadva na skladovnici sta opazila in za trenutek sta naju pogledala in pozabila na svoji vlogi za trenutek in takrat sem storil nekaj, kar je še mene presenetilo. Položil sem ji roko okoli ram in jo potegnil k sebi, in edina, s katero sem to počel dotlej, je bila moja mama, to pa ni bila moja mama. To je bila Jonova mama, ki je dišala po smoli in soncu, tako kot sem *gotovo* tudi jaz, ampak poleg tega še po nečem, zaradi česar sem skoraj omedlel, tako kot me je v omotico in skoraj v jok spravljala gozd, in nisem hotel, da bi bila mama komur koli, ne mrtvemu ne živemu. In nenavadno je bilo to, da se ni odmaknila, ampak je mojo roko pustila ležati in se je rahlo naslonila name, in jaz nisem razumel, kaj hoče, kaj hočem sam, ampak prijel sem jo še trdneje, popolnoma prestrašen in srečen, in mogoče je bilo samo zato, ker sem stal najbliže, ona pa je potrebovala roko v oporo, ali pa zato, ker sem bil sin nekoga, in prvič v življenju nisem hotel biti sin nikogar. Niti svoje mame v Oslu niti možkega, ki je stal na skladovnici in je bil tako presenečen nad tem, kar je videl, da se je vzravnil in spustil kavelj, da mu je podrsal med dlanmi, čeprav sta ravno vlekla, ampak to je bilo več kot dovolj, in Jonov oče, ki je bil videti prav tako presenečen, je poskusil zadržati hlod. Ampak ni mu uspelo, in hlod se je zavrtil kot propeler, za cel krog, in ga udaril po nogah, preden se je zakotalil dol čez rob, in *slišal* sem, kako se mu je zlomila ena noga, kakor suha veja, preden je padel naprej in dol ob strani skladovnice, z ramami naprej, in je z udarcem pristal ne tleh. Vse skupaj se je zgodilo tako hitro, da nisem niti dojel, dokler ni bilo mimo. Samo *videl* sem. Oče je stal sam in brez ravnotežja na vrhu skladovnice, s kavljem, ki se mu je zibal v eni roki, za njim je drla reka, modro nebo pa je bilo od vročine skoraj belo. Jonov oče je ležal na tleh in grdo stokal in njegova žena, ki sem jo še pred trenutkom tako trdno in mehko objemal okoli ram, se je predramila iz sanj, v katerih je bila še pravkar, se mi iztrgala in stekla k

OBRNITE LIST.

skladovnici. Zdrsnila je na kolena in se sklonila nad moža in si položila njegovo glavo v naročje, ampak rekla ni ničesar, samo zmajevala je z glavo, kot da bi bil poreden fantek že sedemstopenesetič in da je bila tik pred tem, da obupa nad njim, vsaj od tam, kjer sem jaz stal, je bilo videti tako. In prvič sem do svojega očeta začutil kanec grenkobe, ker je uničil najpopolnejši trenutek mojega življenja dotlej, in naenkrat sem bil čisto na robu besa, roke so se mi tresle in sredi poletnega dne me je mrazilo in ne spomnim se niti, ali se mi je Jonov oče, ki je imel očitno hude bolečine v zlomljeni nogi in rami, na kateri je pristal, kaj smilil. Potem pa je začel tuliti. Neutolažljivo tuljenje odraslega moškega, ker ga je bolelo, in gotovo tudi zato, ker je pravkar izgubil enega sina, drugi pa je odpotoval od doma, morda za vedno, kaj pa je vedel, in prav zdaj je bilo vse skupaj videti čisto brezupno. Ni bilo težko razumeti. Ampak ne verjamem, da se mi je takrat kaj bolj smilil, ker sem bil tako poln samega sebe, da sem se skoraj razpočil, in njegova žena je samo zmajevala s tisto sklonjeno glavo in za sabo sem slišal Franza, ki je s težkimi koraki priplezal po stezi. Še Brona je stresala z grivo in vlekla za verige. Odslej ne bo nič več tako kot prej, sem pomislil.

1. RAZPRAVLJALNI ESEJ

NEIZPROSNA REKA ŽIVLJENJA

»Življenje neizprosno teče svojo pot. Kakor Idrijca,« reče oče pobu v romanu *Pomladni dan*, ko ga pripravlja na neizogibne življenjske preizkušnje. V neizprosni reki življenja se znajdetata tudi Lars in Kadetka. Bi ju znali predstaviti in ponazoriti njune življenjske preizkušnje s po enim dogodkom iz vsakega romana? Primerjajte, kako Kadetka in Lars vplivata na pripovedovalca v obeh romanih. Komentirajte pogled obeh pripovedovalcev na življenje in pojasnite, kateri vam je bližji.

Pazite na jezik, zgradbo in slog svojega pisanja.
Esej naj obsega najmanj 700 besed.

2. RAZLAGALNI/INTERPRETATIVNI ESEJ

Per Petterson: *Konje krast* (odlomek)

Per Petterson: *Konje krast*. Maribor: Litera, 2012. 67–70.

Poletje 1948 je za Trondovo nadaljnje življenje odločilno. Odlomek umestite v dogajanje tega poletja in pojasnite vpliv dogodka v njem na Trondovo življenje. Pojasnite, zakaj je odlomek dramatičen, in razložite, kako k dramatičnosti prispevajo slogovna in jezikovna sredstva. Skušajte pojasniti, kako se v odlomku spreminja pripovedovalčev odnos do očeta, in ugotoviti, zakaj. Ali bi znali presoditi, ali je imela Jonova mati v Trondovem življenju enako pomembno vlogo kot v življenju njegovega očeta?

Pazite na jezik, zgradbo in slog svojega pisanja.
Esej naj obsega najmanj 700 besed.

Prazna stran

